

Globálna pandémia¹ koronavírusu SARS-CoV2, spôsobujúceho respiračné ochorenie COVID-19, plnou silou zasiahla aj náš kontinent, ktorý sa stal jedným z ohnísk tejto nákazy. V dôsledku zodpovedného správania sa jednotlivcov a mimoriadne striktných opatrení orgánov, v nevyhnutnom rozsahu zasahujúcich aj do základných práv a slobôd subjektov, sa nazdávame, že nekontrolované šírenie ochorenia COVID-19 možno mitigovať². Za súčasných poznatkov však nemožno v dohľadnej dobe očakávať úplnú elimináciu tohto obzvlášť nebezpečného nakažlivého ochorenia, ktorého ďalší vývoj nemožno vopred zodpovedne odhadnúť.

Aktuálny stav k 20. 4. 2020

Javí sa, že procesy súvisiace s ochorením COVID-19 sa stanú na doposiaľ neurčitý čas **súčasťou nášho každodenného života; vrátane toho profesijného**. Vzhľadom na množiace sa dopyty dotknutých subjektov a absenciu všeobecných odporúčaní pre zamestnávateľov pri voľbe postupu v prípade výskytu nákazy COVID-19 na pracovisku sme považovali za žiaduce vypracovať tento generálny dokument, ktorý sa koncepčne delí na (i) preventívne opatrenia, (ii) podozrenie / výskyt ochorenia COVID-19 na pracovisku a (iii) vznik krízovej situácie.

Nižšie uvedený rozbor predstavuje základný (právny) rámec zoznamu odporúčaných postupov súvisiacich s ochorením COVID-19. V prípade detailného a vyčerpávajúceho výpočtu postupov a know-how, ktoré zahŕňajú aj **implementáciu výsledkov konzultačných činností s príslušnými kontrolnými orgánmi a inými dotknutými subjektami verejnej moci** sa na nás neváhajte, prosím, kedykoľvek obrátiť.

Preventívne opatrenia

Vzhľadom na mimoriadnu závažnosť aktuálnej pandemickej situácie je každý z nás povinný počínať si tak, aby sme vynaložením spoločného úsilia **zodpovedne prekonali túto krízovú situáciu** a predišli tak odvrátiteľným nežiaducim následkom. Okrem generálnej prevencie priznávajú právne predpisy zamestnávateľom ďalšie špecifické povinnosti na zabezpečenie ochrany zdravia zamestnancov.

Zamestnávateľ je povinný prispôbovať úroveň ochrany práce meniacim sa skutočnostiam a uplatňovať všeobecné³ ako aj osobitné **zásady prevencie**, a aktívne posudzovať **hroziace riziká**. Vzhľadom na nové ochorenie COVID-19 je zamestnávateľ povinný konať tak, aby **predchádzal vzniku a zamedzil šíreniu prenosného ochorenia COVID-19** o. i. aj na pracovisku, najmä je povinný postupovať v súlade s právnymi predpismi, pokynmi, opatreniami a odporúčaniami Úradu verejného zdravotníctva Slovenskej republiky (ÚVZ

¹ Dňa 11.03.2020 bola generálnym riaditeľom Svetovej zdravotníckej organizácie (WHO) vyhlásená pandémia ochorenia COVID-19.

² Na území Slovenskej republiky bola dňa 11.03.2020 vyhlásená v súvislosti s rizikom šírenia ochorenia COVID-19 mimoriadna situácia, ktorá začala platiť od 12.03.2020. V súvislosti s vyhlásením mimoriadnej situácie na celom území Slovenskej republiky boli odvtedy prijaté viaceré opatrenia na zamedzenie šírenia vírusového ochorenia COVID-19.

³ V zmysle ustanovenia § 5 ods. 1 zákona č. 124/2006 Z. z. o bezpečnosti a ochrane zdravia pri práci a o zmene a doplnení niektorých zákonov „je zamestnávateľ povinný uplatňovať všeobecné zásady prevencie pri vykonávaní opatrení nevyhnutných na zaistenie bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci vrátane zabezpečovania informácií, vzdelávania a organizácie práce a prostriedkov.“

SR) resp. jednotlivých regionálnych úradov verejného zdravotníctva (RÚVZ), Ústredného krízového štábu SR, vlády SR a iných orgánov štátnej a verejnej moci⁴.

Základným pilierom predchádzania vzniku a obmedzenia šírenia ochorenia COVID-19 je **minimalizácia sociálneho kontaktu subjektov** (zamestnancov) na pracovisku, a to spravidla využitím **inštitútov dištančného výkonu práce** (napr. práca z domu a pod.). Odôvodnenosť využitia tejto metódy vyplýva práve z dôvodu prenosu ochorenia COVID-19 z človeka na človeka **najmä kvapôčkovou nákazou (vzdušnou cestou)**. Avšak, vzhľadom na rôznorodú štruktúru odvetví v národnom hospodárstve SR bude **presadenie takéhoto modelu možné len v obmedzenom rozsahu a dočasne**, ak vôbec. Zamestnávateľ je teda sústavne povinný vyhodnocovať **riziká** spojené s výkonom práce a zaviesť **prostriedky na prevenciu a minimalizáciu prenosu nákazy**.

V prípade, ak prítomnosť ľudských zdrojov na pracovisku je nevyhnutným predpokladom na zachovanie výkonu podnikateľskej činnosti, je zamestnávateľ povinný zaviesť najmä nasledovné protiepidemiologické opatrenia (podľa odporúčaní najmä WHO, CDC, MOP, vybraných orgánov EÚ a usmernení ÚVZ SR):

- **zvýšenie osobnej hygieny zamestnancov** (najmä: povinná dezinfekcia a dôkladné umývanie rúk v pravidelne určených intervaloch);
- **poskytovanie** vhodných **ochranných** a dezinfekčných **prostriedkov** zamestnancom v rozsahu a podľa špecifickosti / povahy odvetvia⁵ (najmä: ochranné rukavice, ochranné odevy a okuliare, rúško, respirátor alebo iná forma ochrany dýchacích ciest, dezinfekčné prostriedky a iné ochranné pomôcky; napr. ochranný štít / plexisklo), a ich povinné nosenie;
- informatívne **meranie telesnej teploty**⁶ zamestnancov napr. pred vstupom na pracovisko na vyčlenenom mieste s vhodnými mikroklimatickými ukazovateľmi, spolu s vypracovaním **postupu zamestnávateľa pri indikovaní zvýšenej**⁷ **telesnej teploty** u zamestnanca;
- realizácia **virtuálnych školiacich procesov a iná forma komunikácie prevencie** pred ochorením COVID-19 (najmä: informovanie zamestnancov cez intranet, letáky, informačné tabule o správnych protiepidemiologických postupoch a zásadách správnej hygienickej praxe, ďalšie informačné kampane o aktuálnej situácie na území SR);
- **identifikácia kritických procesov, dotknutých osôb a zavedenie osobitných preventívnych postupov** (najmä: zavedenie povinného odstupu a zdržanie sa sociálneho kontaktu zamestnancov na pracovisku, správne rozmiestnenie zamestnancov pri pracovnej / výrobnjej linke, tak aby sa vylúčila možnosť postavenia zamestnancov v bezprostrednej blízkosti; napr. na oboch stranách a nie oproti sebe, limitácia počtu osôb v spoločných priestoroch, najmä v šatniach a stravovacích zariadeniach, dočasné obmedzenie samoobslužných boxov na výdaj produktov doplnkového stravovania);
- pravidelná **vyššia frekvencia čistenia, dezinfekcie a sanitácie** strojov, zariadení, vybavenia, všetkých povrchov⁸, pracovných plôch, náradia a iných zariadení;
- vypracovanie detailných **krízových postupov, poučení zamestnancov a ohlasovacích povinností**⁹ **zamestnancov** pri suspektných a potvrdených prípadoch na ochorenie COVID-19 (alebo prepracovanie / doplnenie aktuálnych interných aktov);

⁴ Bližšie pozri zákon č. 355/2007 Z. z. o ochrane, podpore a rozvoji verejného zdravia a o zmene a doplnení niektorých zákonov.

⁵ Napr. poskytovanie certifikovaných osobných ochranných prostriedkov pri pracovnej náplni pri ktorej je zamestnanec vystavený pôsobeniu biologických a iných faktorov. Rozsah poskytovaných ochranných prostriedkov závisí od výkonu predmetu činnosti zamestnávateľa; iné opatrenia vyžadujú potravinárske podniky, zdravotnícke zariadenia alebo ďalšie výrobné podniky. V prípade záujmu o bližšie informácie nás kontaktujte.

⁶ Upozorňujeme na dodržanie niektorých podmienok výkonu tohto opatrenia z dôvodu, aby boli vykonávané v súlade s predpismi **ochrany osobných údajov** ako aj na možnosti posúdenia **odopretia vstupu** zamestnanca na pracovisko. Pre bližšie informácie nás kontaktujte.

⁷ Bližšie pozri napr.: http://www.uvzsr.sk/index.php?option=com_content&view=article&id=4167:usmernenie-ako-postupova-pri-merani-telesnej-teploty-a-pri-odhaleni-zvyenej-telesnej-teploty-pri-

⁸ Podľa WHO bolo preukázané, že vírus SARS-CoV-19 môže na povrchoch prežívať aj niekoľko hodín (v niektorých prípadoch až 72h).

⁹ V zmysle ustanovenia § 12 ods. 2 písm. b) zákona č. 124/2006 Z.z. o bezpečnosti a ochrane zdravia pri práci a o zmene a doplnení niektorých zákonov „...zamestnanec je povinný spolupracovať so zamestnávateľom a zástupcom zamestnancov pre bezpečnosť v potrebnom

- nastavenie procesu prijímania a odovzdávania dodávok a **styku s externými subjektmi**;
- **informačné povinnosti** voči zamestnancom resp. zástupcom zamestnancom o prijatých a plánovaných opatreniach, zriadenie komunikačného kanála a pod.;
- **prerokovať** vopred plánovane opatrenia **so zástupcami zamestnancov** (odborový orgán, zamestnanecká rada alebo zamestnanecký dôverník a zástupca pre BOZP);
- zabezpečenie ďalších osobitných opatrení na ochranu zdravia zamestnancov.

Vyššie uvedený zoznam preventívnych postupov na zabezpečenie ochrany bezpečnosti a zdravia zamestnancov je z dôvodu širokého diapazónu postupov a špecifickosti jednotlivých pracovísk, podnikov¹⁰ a závodov vymedzený **príkladmo**. Predmetné opatrenia sú spravidla zapracované **do aktualizovaných interných aktov** alebo v dôsledku ochorenia COVID-19 vypracovaných **krízových dokumentov (plánov)** podľa povahy prevádzky (napr. potravinárske podniky). Pre detailné informácie alebo potreby konzultácie sme Vám, samozrejme, k dispozícii.

Dôvodné podozrenie na ochorenie covid-19 na pracovisku

Akútne respiračné ochorenie COVID-19 sa podľa vedeckých poznatkov prejavuje rôznymi symptómami, najmä kašľom, dýchavičnosťou, zvýšenou telesnou teplotou (nad 38 °C), bolesťami svalov a pod. Nakoľko sa však **inkubačný čas tohto ochorenia môže vyšplhať až na 14 dní, niektorí nateraz asymptomatikci jednotlivci bez klinických príznakov, ktorí si nemusia byť ani vedomí svojej nákazy alebo majú mierne prejavy ochorenia, môžu byť v tomto latentnom období infekční (teda aj potencionálnymi prenášačmi ochorenia COVID-19).**

Z uvedeného dôvodu i napriek dôsledným prevenčným opatreniam v boji proti ochoreniu COVID-19 nie je vylúčené, že sa predmetné vysoko nákazlivé ochorenie časom **vyskytne aj na pracovisku**. Na takéto prípady musí byť zamestnávateľ **vopred pripravený**, najmä aby mohol **bezodkladne reagovať**. Ďalší vývoj udalostí sa bude následne úzko odvíjať **od reakčného času a zvolených postupov zamestnávateľa**. V prípade, ak zamestnávateľ nezasiahne včas, nemožno vylúčiť, že sa na pracovisku vytvoria nežiaduce skupinové prípady¹¹, čo môže vyústiť v komunitné šírenie nákazy a následného **obmedzenia alebo uzatvorenia prevádzky zamestnávateľa**, nehovoriac, samozrejme, o eventúálnych nežiaducich zdravotných komplikáciách nakazených osôb.

Ak zamestnávateľ zistí, že zamestnanec **(i) má symptómy** ochorenia COVID-19 alebo **(ii) je asymptomatiký**, ale bol / mohol byť v kontakte s

- pravdepodobným prípadom, ktorý vykazuje **vysoké riziko expozície** (úzky kontakt s nakazeným¹²), alebo
- **pozitívne testovaným** subjektom na ochorenie COVID-19,

je žiaduce so zamestnancom **až do uplynutia inkubačnej doby ochorenia / obdržania (negatívnych) výsledkov laboratórneho testovania na ochorenie COVID-19** postupovať preventívne tak, aby takýto zamestnanec (v prípade pozitívneho výsledku) nemohol ohroziť iných zamestnancov alebo ďalšie osoby na pracovisku. Zamestnávateľ v takom prípade môže spravidla využiť dostupné inštitúty predpokladané Zákonníkom práce (prekážky v práci tzv. karanténna PN, tzv. home office, čerpanie dovolenky, náhradného

rozsahu tak, aby im umožnil plniť povinnosti na zaistenie bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci a úlohy uložené príslušným inšpektorátom práce alebo orgánom dozoru [...]"

¹⁰ Osobitné podmienky sa uplatňujú napr. na **potravinárske podniky**.

¹¹ Skupinovými prípadmi sa podľa WHO a CDC rozumie, ak sa jeden potvrdený prípad a súčasne jeden alebo viac prípadov horúčky alebo respiračnej infekcie zistí v malej skupine, napr. pracovisko do 14 dní od expozície.

¹² Napr. osoby, ktoré žijú v spoločnej domácnosti alebo pracujú na jednom pracovisku podľa okolností prípadu (napr. kancelária, poschodie a pod.).

voľna a pod., nie však výlučne podľa rozhodnutia zamestnávateľa, ale vždy podľa okolností konkrétneho prípadu)¹³ tak, aby konal v súlade so zásadami ochrany bezpečnosti a zdravia zamestnancov pri práci.

Okrem preventívnych postupov izolácie „podozrivého“ zamestnanca má zamestnávateľ **úsko spolupracovať aj s príslušným RÚVZ** a oznámiť mu túto skutočnosť (dôvodné podozrenie), pričom zamestnávateľ je povinný sledovať ďalšie pokyny orgánov verejnej moci a poskytnúť im plnú súčinnosť.

Zamestnávateľ je však povinný postupovať tak, aby **nedochádzalo k diskriminácii zamestnanca**, t. j. zamestnávateľ nemôže svojvoľne „upodozrievať“ zamestnanca, ale musí mať dôvodné podozrenie (napr. informácia od zamestnanca, ktorý je povinný oznámiť takúto skutočnosť) o tom, že zamestnanec vykazuje podozrenie na ochorenie COVID-19. Obdobné platí aj o rešpektovaní zásad ochrany osobných údajov takéhoto zamestnanca.

Vznik krízovej situácie

Podľa ÚVZ SR je základným krokom riešenia mimoriadnej situácie určenie osôb zamestnávateľom, ktoré sú zodpovedné **za riadenie a riešenie krízovej situácie** a teda v prípade vzniku krízovej situácie budú tieto osoby oboznámené s odporúčanými postupmi a budú to práve tieto osoby, ktoré začnú konať. Zároveň sa na efektívnu reakciu zamestnávateľa vyžaduje **implementácia jednotlivých protiepidemiologických postupov do interných aktov zamestnávateľa**.

V prípade, že bolo u zamestnanca, ktorý sa v posledných dňoch nachádzal na pracovisku potvrdené ochorenie COVID-19, **zamestnávateľ alebo ním poverená osoba zabezpečí okamžite nasledovné kroky:**

- **kontaktuje miestne príslušný¹⁴ RÚVZ** a poskytne plnú súčinnosť najmä pri určení okruhu suspektných prípadov;
- **okamžite vyradí z práce nakazeného zamestnanca**, zachová pritom anonymitu zamestnanca;
- v prípade, ak sa zamestnanec nachádza ešte na pracovisku, **zabezpečí dočasnú karanténu** (na vyhradenom mieste) a jeho bezpečný transport do domácej izolácie / karantény tak, aby sa predišlo kontaktu s ďalšími osobami. V závažných prípadoch kontaktuje zdravotnú pomoc alebo postupuje podľa pokynov RÚVZ, alebo iných orgánov verejnej moci;
- **v súčinnosti s RÚVZ identifikuje všetky osoby v kontaktnom reťazci „podozrivé z nákazy“** (za osobu v kontakte sa považuje osoba bez symptómov ochorenia, ktorá bola alebo mohla byť v kontakte s pravdepodobným alebo potvrdeným prípadom ochorenia COVID-19. Miera rizika infekcie závisí od úrovne expozície: (i) osoba v úzkom kontakte - vysoké riziko expozície, (ii) osoba v bežnom kontakte - nízke riziko expozície);
- pri zachovaní anonymity nakazeného zamestnanca **bezodkladne informuje** všetkých priamo **dotknutých zamestnancov** v rozsahu a podľa miery rizika infekcie (úroveň expozície zamestnávateľ vyhodnocuje aj v súčinnosti s RÚVZ) v blízkom kontakte s nakazeným o **povinnosti okamžitej 14-dňovej izolácie nariadenej RÚVZ**. Všetci dotknutí zamestnanci kontaktujú svojho **všeobecného lekára** a príslušný RÚVZ a podrobia sa **biologickému vyšetreniu na COVID-19** podľa **pokynov RÚVZ**, ostatným pracovníkom sa odporúča **sledovanie zdravotného stavu počas 14 dní**;
- zabezpečí následné účinné **čistenie, sanitáciu a dezinfekciu časti / celej dotknutej prevádzky** podľa rozsahu kontaminácie (napr. s ohľadom na pohyb zamestnanca);
- vykoná **iné opatrenia podľa povahy prípadu a druhu prevádzky** (prísnejšie regulačné opatrenia sa vzťahujú na výrobné alebo potravinárske podniky, napr. povinnosť vypracovania krízového plánu a pod.);

¹³ V prípade potreby bližších informácií o podmienok využitia týchto prostriedkov Zákonníka práce nás kontaktujte.

¹⁴ Zoznam príslušných RÚVZ spolu s kontaktnými údajmi: http://www.uvzsr.sk/index.php?option=com_content&view=article&id=4085:covid-19posilujeme-infolinky&catid=250:koronavirus-2019-ncov&Itemid=153

- zamestnanec s potvrdeným pozitívnym výsledkom sa môže vrátiť do práce najskôr až po preukázaní negatívnych výsledkov lekárskeho vyšetrenia na vírus SARS-COV-2 na základe posúdenia všeobecného lekára; ostatní zamestnanci, ktorí boli určení ako kontakty, spravidla po ukončení 14-dňovej izolácie v domácej izolácii / karanténe, za podmienky najmä, že sú bez symptómov ochorenia COVID-19.

V prípade, ak preventívne a iné protiepidemiologické postupy zamestnávateľa nebude možné považovať za dostatočné alebo objektívne a nebude možné inými prostriedkami zabrániť šíreniu nákazy na pracovisku, **môže RÚVZ nariadiť obmedzenia / uzatvorenia časti prevádzky alebo celého pracoviska**, čo môže mať negatívny dopad aj na **odberateľsko-dodávateľské vzťahy** a plnenie zmluvných povinností.

Ak potrebujete ďalšie vysvetlenia k uvedeným opatreniam, prípadne pomoc s ich realizáciou, tím advokátskej kancelárie **RUŽIČKA AND PARTNERS** je Vám pripravený pomôcť.
Neváhajte sa na nás obrátiť!

RUŽIČKA AND PARTNERS s. r. o.

Informácie podľa zákona č. 136/2010 Z. z.

Spoločnosť s ručením obmedzeným založená podľa slovenského práva.

Sídlo:

Vysoká 2/B, 811 06 Bratislava, Slovenská republika

Tel. číslo: +421 (0)2/32 33 34 44

Fax. číslo: +421 (0)2/32 33 34 43

Email: office-ba@r-p.sk

IČ DPH: SK2022827620

Zapísaná v Obchodnom registri Okresného súdu Bratislava I, oddiel Sro, vložka č. 58431/B, IČO: 36 863 360.

Zapísaná do zoznamu Slovenskej advokátskej komory (ďalej len „SAK“) dňa 4. júna 2009.

Oprávnenie na poskytovanie právnych služieb a právneho poradenstva (advokátskych služieb) v súlade so zákonom č. 586/2003 Z.z. o advokácii v znení neskorších predpisov vzniklo na základe zápisu spoločnosti do príslušného zoznamu vedeného SAK so sídlom Kolárska 4, 813 42 Bratislava, Slovenská republika.

Spoločnosť poskytuje advokátske služby v súlade s ustanoveniami zákona č. 586/2003 Z.z. v platnom znení a v súlade s príslušnými predpismi SAK na základe zmlúv s klientmi, ktoré sa spravujú slovenským právom. V prípade poskytovania služby pre zahraničné osoby je príslušným súdom slovenský súd príslušný podľa miesta sídla spoločnosti v súlade so slovenskými právnymi predpismi.

Zodpovednosť za škodu spôsobenú spoločnosťou pri poskytovaní právnych služieb je upravená zákonom č. 586/2003 Z.z.

Zodpovednosť spoločnosti za škodu je poistená poisťovateľom Starr Europe Insurance Limited, sídlo poisťovateľa: Dragonara Business Centre, 5th Floor, Dragonara Road, St. Julians STJ 3141, Maltská republika, registračné číslo: C 85380, konajúca v Slovenskej republike prostredníctvom organizačnej zložky STARR EUROPE INSURANCE LIMITED, pobočka poisťovne z iného členského štátu. Organizačná zložka je zapísaná v Obchodnom registri Okresného súdu Bratislava I, oddiel Po, vložka číslo 6332/B, s registrovaným sídlom na adrese: Panenská 5, 811 03 Bratislava, Slovenská republika. Poistená činnosť: poskytovanie právnych a odborných služieb, č.z.: 7707024612. Limit poistného plnenia: 15 000 000 EUR na jednu a spolu na všetky poistné udalosti počas doby trvania.

Spoločnosť poskytuje služby za odmenu, ktorej výška a forma sú dohodnuté zmluvne pred začatím poskytovania služieb v súlade s vyhláškou MS SR č. 655/2004 Z.z. v platnom znení.

Sťažnosti alebo reklamácie služieb spoločnosti možno uplatniť v mieste sídla spoločnosti.

Ďalšie informácie o spoločnosti možno získať v mieste jej sídla.